

دست‌نامه

فقه قرآن کریم

سطح یک

تحلیل چرایی و چگونگی حفظ قرآن کریم

حجج اسلام دکتر محمد حاج ابوالقاسم

سید مصطفی حسینی

علی قاسمی

سرشناسه	: حاج ابوالقاسم، محمد، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: Hajj Abu al Qasim, Mohammad
مشخصات نشر	: درسنامه حفظ قرآن کریم سطح ۱: تحلیل چرایی و چگونگی حفظ قرآن کریم / محمد حاج ابوالقاسم، سید مصطفی حسینی، علی قاسمی؛ تهیه و تنظیم: موسسه فرهنگی قرآن و عترت نورالثقلین.
مشخصات ظاهری	: قم: آیه نور، ۱۳۹۵.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۱۴-۳۴-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: قرآن -- حفظ -- راهنمای آموزشی
موضوع	: Quran -- Memorizing -- Study and teaching
شناسه افزوده	: حسینی، سید مصطفی، ۱۳۶۱ -
شناسه افزوده	: قاسمی، علی، ۱۳۶۰ -
شناسه افزوده	: Qasemi, Ali
شناسه افز	: موسسه فرهنگی قرآن و عترت نورالثقلین
رده بنس	: BPA۰/۸/ح ۶۵۵۴ ۱۳۹۵

درسنامه حفظ قرآن کریم

تحلیل چرایی و چگونگی حفظ قرآن کریم (سطح ۱)

تهیه و تنظیم: موسسه فرهنگی قرآن و عترت نورالثقلین

کارگروه علمی: استاد شهریار پرهیزگار، استاد اسلام محمد رضا شهیدی پور،

دکتر محمد حاج ابوالقاسم، سید ابوالفضل حکیمی، سید مصطفی حسینی، علی قاسمی

کارگروه تألیف: حجج اسلام دکتر محمد حاج ابوالقاسم، سید مصطفی حسینی، علی قاسمی

ویرایش محتوایی و تنظیم نهایی: حجّت الاسلام علی قاسمی

مقابله و بازبینی: حجج اسلام علی مقنی نصرآبادی، حسین رحیم رحیمی رحیمیان محقق

صفحه آرای: سید قاسم سیدیان

ناشر: آیه نور

نویت چاپ: هفتم / اول این ناشر / بهمن ۱۳۹۵

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

قم، خیابان شهداء کوچه ۲۴ نبش فرعی سوم، ساختمان نورالثقلین - تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۳۹۴۷۴

نشانه پایگاه اینترنتی: www.shop.salamquran.ir پست الکترونیک: info@salamquran.ir

حق چاپ برای موسسه نورالثقلین محفوظ است.

مقدمه	۶
-------------	---

فصل یکم: چرا قرآن را حفظ کنیم

جایگاه حفظ قرآن کریم در روایات معصومان	۱۰
حفظ قرآن از دیدگاه علماء	۱۶
برخی فواید حفظ قرآن کریم	۱۹

فصل دوم: چگونه قرآن را حفظ کنیم

مقدمات حفظ قرآن کریم	۲۴
علوم و مهارت‌های مورد نیاز	۳۱
شرایط آغازین	۳۵
آشنایی با گونه‌ها و روش‌های حفظ قرآن	۴۱
روش حفظ آیات جدید	۴۴
روش حفظ شماره‌ی آیات	۵۲
روش حفظ آیات مشابه	۵۴

فصل سوم: چگونه از محفوظات خویش، محافظت کنیم

روش مرور محفوظات	۶۴
روش مباحثه‌ی محفوظات	۷۸
فهرست منابع	۸۴

مقدمه

یکی از راه‌های سترگی انس دایمی با قرآن کریم و بهره‌مندی از آن، حفظ آیات نورانی آن است. چرا که حافظ قرآن برای حفظ آیات و تسلط بر آن، خود را مقید به مرور دایمی آیات آن می‌داند. این انس دایمی به مرور زمان باعث تسلط حافظ بر مفاهیم روشنگر و هدایت آفرین قرآن می‌گردد. بی‌تردید این عامل، گام لازم و نخست برای سعادت است. از همین رو سخنان پیر اکرم علیه السلام و اهل بیت پاک او علیهم السلام، آکنده از سفارش و تشویق به حفظ قرآن است.

این نیاز، هم اکنون برای جامعه‌ی اسلامی ما بیش از پیش ضروری می‌نماید. چرا که در جهان امروز که دنیای غرب، در اثر اعراض از یاد خدا و شایستگی نسبت به دنیا و ظواهر آن، با تمام قوا تلاش دارد، افکار غلط و ناصحیح خود را از طریق استثمار رسانه‌ها با ابزارهای گوناگون همگانی کند، تنها کتاب اصیلی که برای هدایت و سعادت بشریت باقی مانده، قرآن کریم است.

از همین رو بارها در فرمایشات مقام عظمای ولایت حضرت آیت الله العظمی امام خامنه‌ای مد ظله العالی، توسعه و ترویج انس با قرآن از طریق حفظ و تلاوت مستمر آن به عنوان یک استراتژی اثربخش و نقش آفرین در مقابل تهاجمات فرهنگی غرب، مورد تأکید قرار گرفته است. ایشان در بیانات متعددی بر اهمیت حفظ و ترویج آن، این گونه تأکید فرموده‌اند:

«من اطمینان دارم اگر حرکت قرآنی در کشور ما - که امروز بحمدالله رو به گسترش و موج برداری است - همین طور موج بردارد و گسترش پیدا کند، این کشور، این پرچم اسلام، این انقلاب و این نظام مقدس اسلامی، پایه هایش آن چنان مستحکم خواهد شد که هیچ قدرتی نه امروز و نه در آینده، نخواهد توانست اندک تزلزلی در آن به وجود آورد»^۱.

«حفظ قرآن بسیار با ارزش است ... بر حفظ قرآن، همت گمارید»^۲.

«مسأله حفظ را خیلی جدی بگیرید. متأسفانه ما و بچه هایمان، حفظ قرآن نداریم. بگذارید یک خرده جلو برویم و در سطح کشور مسأله ی حفظ قرآن را گسترش بدهیم»^۳.

«شما جوانان و جوانانی که قرآن را فرا می گیرید، این را بدانید که یک ذخیره ی مادام العمر برای اندیشیدن و فکر کردن را برای خودتان فراهم می کنید. این چیز بسیار با ارزشی است ... حضور قرآن در ذهن انسان، نعمت بسیار بزرگی است. ...»^۴.

مقام معظم رهبری در آخرین مطالبه ی خویش از جامعه ی قرآنی کشور و مسئولین فرموده اند که ما باید در کشور حداقل ده میلیون حافظ قرآن داشته باشیم^۵.

با عنایت به فرمایشات امام و مقتدایمان مؤسسه ی فرهنگی قرآن و عترت نورالثقلین، بر خود وظیفه دانست که گامی هر چند کوچک در راه تحقق فرمایش ایشان و توسعه ی حفظ قرآن از طریق بازکاوی اصول و روش های حفظ، مرور و صیانت از محفوظات و شیوه های تدریس و کلاس داری آن به جامعه ی قرآنی بردارد.

برای تحقق این امر، جلسات مستمری با حضور اساتید برجسته و پیش کسوتان عرصه ی حفظ قرآن کریم در این مؤسسه تشکیل گردید که بیش از یک سال به طول انجامید.

جلسات یادشده با حضور اساتید معظم شهریار پرهیزکار، حجج اسلام محمدرضا شهیدی پور، دکتر محمد حاج ابوالقاسم، سید مصطفی حسینی، سید ابوالفضل حکیمی و علی قاسمی برگزار گردید.

۱. بیانات در دیدار نخبگان قرآنی (دانشجویان و دانش آموزان)، ۷۸/۸/۵.
۲. سخنرانی در جمع اساتید و طلاب حوزه ی علمیه مشهد، ۱۳۶۷/۶/۱۰.
۳. بیانات در مراسم تودیع با قاریان قرآن: استاد شحات محمد انور و استاد محمد بسینی، ۱۳۶۹/۱۲/۱.
۴. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار جمعی از حافظان و قاریان قرآن نونهال و توجوان کشور، ۱۳۸۰/۰۶/۲۸.
۵. دیدار با جمعی از قاریان و حافظان کشور، ۱۳۹۰/۵/۱۱.

پس از جلسات سیاست‌گذاری مقرر گشت، پیش‌نویس مباحث توسط کارگروه تألیف، متشکل از حُجَّج اسلام دکتر محمد حاج ابوالقاسم، سید مصطفی حسینی و علی قاسمی به جلسه ارائه گشته و توسط اعضاء کارگروه مورد نقد و بررسی و نقض و ابرام علمی قرار گرفته و حاصل مباحث در قالب کتابی وزین با نام «درسنامه‌ی حفظ قرآن کریم» منتشر و با استقبال فراوان حافظان و استادان برجسته‌ی حفظ قرآن کریم مواجه گشت.

با درخواست‌های مکرر مؤسسات و مراکز آموزشی، خلاصه‌ای از آن کتاب - که تنها عهده‌دار مباحث است که برای شروع حفظ، مورد نیاز افرادی است که به تازگی قصد آغاز حفظ را دارند - در قالب نوشتار پیش‌رو تقدیم جامعه‌ی قرآنی میهن اسلامیمان می‌گردد.

امید است این اثر با جزر و مد قبول خالق بی‌نیاز قرار گرفته و با نظر لطف و رحمت و عنایت خویش در روز فقر و نعمتی ما را در زمره‌ی بندگان صالح خویش محشور فرماید.

وَفَقَّنَا اللَّهُ لِمَا يُحِبُّ وَ يَرْضَى